

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد علوم تربیتی (M.A)

گرایش: مدیریت آموزشی

عنوان:

بررسی عوامل مؤثر در با نشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان دوره متوسطه از نظر

دیران و مریمان شهرستان آباده

استاد راهنما

دکتر نادر شهابت

استاد مشاور

دکتر مسلم صالحی

نگارش

محمد رضا ایمانی

تأبستان ۹۱

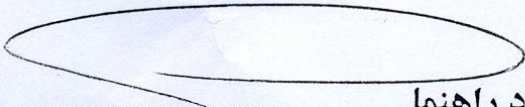

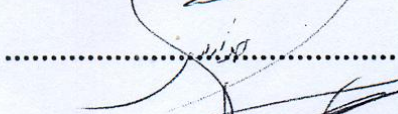

صور تجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: محمد رضا ایمانی در تاریخ: ۱۳۹۱/۰۶/۳۰ رشته: علوم

تربیتی گرایش: مدیریت آموزشی

از پایان نامه خود با عنوان: بررسی عوامل موثر در با نشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان دوره متوسطه از نظر دبیران و مربیان شهرستان آباده بدرجه بسیار خوب و نمره ۱۷/۷۵ دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیات داوری سمت امضاء اعضای هیات داوری

۱- دکتر نادر شهامت	استاد راهنما	
۲- دکتر مسلم صالحی	استاد مشاور	
۳- دکتر زهرا خدادادی	استاد داور خارجی	
۴- دکتر رضا زارعی	استاد داور داخلی	

مدیر معاونت پژوهشی

مهر و امضاء

مراتب فوق مورد تایید است.

چکیده

هدف این پژوهش شناسایی عوامل موثر در با نشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان دوره متوسطه از نظر دبیران و مربیان زن و مرد بوده است. روش تحقیق از نوع توصیفی- پیمایشی و جامعه آماری شامل ۲۵۷ نفر از دبیران و مربیان مدارس متوسطه نظری آموزش و پرورش شهرستان آباده بوده و نمونه آماری شامل تمامی افراد جامعه در نظر گرفته شد که پس از جمع آوری اطلاعات تعداد ۱۷۵ پرسشنامه برگشت داده شد، لذا نمونه آماری ۱۷۵ نفر شد. جهت جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه افشاری (۱۳۸۵) استفاده گردیده است. برای اندازه گیری و تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد که در سطح آمار استنباطی از آزمون های آماری فریدمن و من - ویتنی استفاده شده است. نتایج پس از تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد که از نظر دبیران و مربیان زن از بین ۵ عامل محتوایی، عامل شیوه آموزش با روش تدریس در اولویت اول قرار داشته و همچنین از نظر دبیران و مربیان مرد میانگین رتبه ها یکسان بوده، اما با توجه به انحراف استاندارد و میانگین نمرات، از نظر مردان از بین پنج عامل محتوایی، عامل ویژگی های سنی در اولویت اول قرار گرفته است. همچنین بین روش ها و عوامل موثر در با نشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان دوره متوسطه از نظر دبیران و مربیان مردوزن تفاوت معنی داری وجود دارد.

کلید واژه ها: آموزش، تربیت دینی، اخلاق، نشاط

سپاسگزاری

«مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمَخْلُوقَ لَمْ يَشْكُرِ الْخَالِقَ»

اکنون که نگارش این پایان نامه به اتمام رسیده است، بر خود فرض می دانم از زحمات و راهنمایی های جناب آقای دکتر نادر شهامت که در تمام مراحل کار از هیچ کوششی دریغ نوردیدند . و چه در دوران تحصیل و چه در این پژوهش همواره از اندوخته های علمی شان بهره مند گشته ام، تشکر و قدردانی نمایم.

از اساتید محترم جناب آقای دکتر مسلم صالحی ، سرکارخانم دکتر مژگان امیریان زاده و همچنین جناب آقای دکتر فرشید قاسمی معاونت پژوهش و برنامه ریزی و نیروی انسانی و شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان فارس و خانم هماتاج جعفری کارشناس تحقیقات آموزش و پرورش آباده و همکار عزیز آقای محمدکشاورز دبیر آموزش و پرورش مرودشت به خاطر همکاری هایشان از زمان پیشنهاد پژوهشی تا تدوین گزارش نهایی کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم.

از دبیران محترم آموزش و پرورش آباده به خاطر صرف وقت و همکاری های لازم در خصوص پاسخ به پرسشنامه ها تشکر و قدردانی می شود. بی تردید بدون این همکاری انجام چنین پژوهشی امکان پذیر نبود.

این پایان نامه با استفاده از

«اعتبارات شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان فارس»

انجام پذیرفته است.

تقدیم به

پدرم اسوه تلاش و جوانمردی

و

مادرم اسوه صبر و مهربانی

و تقدیم به همسر و فرزندانم عارف، آییلار و آرین

که با صبر و بردباری

مرا در تدوین این پایان نامه یاری نمودند

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول	
مقدمه	۱۳
بیان مسأله	۱۵
اهمیت و ضرورت پژوهش	۱۷
اهداف تحقیق	۱۸
سوالات تحقیق	۱۹
تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها	۱۹
فصل دوم	
مبانی نظری متغیرها	۲۳
تربیت دینی و اخلاقی	۲۳
تاریخچه شکل گیری گرایش های مذهبی در انسان	۲۶
تاریخچه شکل گیری مذهبی در ایران	۲۸
اهمیت دین و تعریف آن	۲۹
رشد دینی و باورهای مذهبی در گستره تحول	۳۲
تربیت دینی	۳۷
آسیب زایی تربیت دینی	۳۸

۳۹.....	ساختار نظام آموزشی.....
۴۲.....	تاریخچه دوره متوسطه.....
۴۲.....	دوره متوسطه و اهمیت آن.....
۴۶.....	اصول آموزش و پرورش در دوره ی متوسطه.....
۴۷.....	رویکردهای تعریف تربیت اخلاقی.....
۵۰.....	مبانی تربیت اخلاقی از نظر فیض کاشانی.....
۵۱.....	اصول تربیت دینی و اخلاقی از نظر امام خمینی (ره).....
۵۸.....	اهداف و غایت های تربیت اسلامی
۶۱.....	راهکارها و روشهای تربیت اخلاقی از نظر فیض کاشانی
۶۷.....	ابزارها و روشهای تربیت دینی از دیدگاه امام خمینی ره
۷۵.....	نظریات و دیدگاه ها در موضوع تربیت دینی و اخلاقی
۷۵.....	وراثت ، محیط و تربیت دینی و اخلاقی
۷۵.....	رشد فهم مذهبی و تربیت دینی و اخلاقی
۷۷.....	معارف دینی
۷۹.....	یادگیری اجتماعی و تربیت دینی و اخلاقی
۸۳.....	منشا تربیت دینی و اخلاقی
۸۷.....	تحول روانی کودک و شکل گیری معیارهای اخلاقی و دینی
۸۸.....	نظریه رشد شناختی و تربیت دینی و اخلاقی
۹۰.....	نوجوانی از دیدگاه پیاژه

۹۳.....	سطوح تحول اخلاقی ودینی
۹۴.....	محورهای رشد اخلاقی ودینی
۹۶.....	رشد مفاهیم اخلاقی
۹۶.....	عوامل تاثیر گذار بر رشد وتکامل اخلاقیات
۹۹.....	اشکالات وموانع یادگیری مفاهیم اخلاقی
۱۰۰.....	مدل های تئوریکي تعليم وتربيت
۱۰۰.....	مدل تربیتی افلاطون
۱۰۲.....	مدل تربیتی ژان ژاک روسو
۱۰۴.....	مدل تربیتی تامس هنری هاكسلسی
۱۰۵.....	مدل تربیتی برتر اندراسل
۱۰۸.....	مدل تربیتی ماکس وبر
۱۰۸.....	مدل تربیتی اسلام
۱۱۰.....	تحقیقات انجام شده در داخل وخارج کشور
۱۳۱.....	جمع بندی مطالب
	فصل سوم
۱۳۷.....	روش پژوهش
۱۳۷.....	جامعه آماری
۱۳۷.....	نمونه آماری
۱۳۸.....	روش نمونه گیری

۱۳۸.....	ابزار گرد آوری اطلاعات
۱۳۹.....	بررسی پایایی درونی پرسشنامه
۱۴۰.....	روش تجزیه وتحلیل داده ها
	فصل چهارم
۱۴۲.....	داده های جمعیت شناختی.....
۱۴۶.....	یافته های استنباطی
	فصل پنجم
۱۵۴.....	بحث وتفسیر نتایج
۱۷۳.....	نتیجه گیری کلی
۱۷۶.....	محدویت های پژوهش
۱۷۶.....	کاربرد نتایج
۱۷۷.....	پیشنهادات
۱۸۱.....	منابع
۱۹۲.....	ضمائم

فهرست جداول

شرح جدول.....	صفحه
جدول ۱-۳: بررسی پایایی درونی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ.....	۱۳۹
جدول ۱-۴: توزیع فراوانی دبیران دوره متوسطه بر اساس جنسیت.....	۱۴۲
جدول ۲-۴: توزیع فراوانی دبیران دوره متوسطه بر اساس سن.....	۱۴۲
جدول ۳-۴: توزیع فراوانی دبیران دوره متوسطه بر اساس تحصیلات.....	۱۴۳
جدول ۴-۴: توزیع فراوانی دبیران دوره متوسطه بر اساس نوع استخدام.....	۱۴۳
جدول ۵-۴: توزیع فراوانی دبیران دوره متوسطه بر اساس سابقه کار.....	۱۴۴
جدول ۶-۴: توزیع فراوانی دبیران زن دوره متوسطه بر اساس تحصیلات.....	۱۴۴
جدول ۷-۴: توزیع فراوانی دبیران مرد دوره متوسطه بر اساس تحصیلات.....	۱۴۵
جدول ۸-۴: بررسی میانگین و انحراف استاندارد تربیت دینی و اخلاقی و ابعاد آن.....	۱۴۵
جدول ۹-۴: نتایج بررسی نظرات مربیان و دبیران زن در مورد عوامل تاثیرگذار.....	۱۴۶
جدول ۱۰-۴: ترتیب درجه اهمیت سوال ها از دیدگاه مربیان و دبیران زن.....	۱۴۸
جدول ۱۱-۴: نتایج بررسی نظرات مربیان و دبیران مرد در مورد عوامل تاثیرگذار.....	۱۴۹
جدول ۱۲-۴: ترتیب درجه اهمیت سوال ها از دیدگاه مربیان و دبیران مرد.....	۱۵۰
جدول ۱۳-۴: شاخص توصیفی مربوط به نمرات روش ها و برنامه ها به تفکیک جنسیت.....	۱۵۱

فصل اول

کلیات پژوهش

هزاران سال است که هزاران کتاب و آئین و هزاران اندیشمند و نکته بین درباره ی تربیت انسان و راهکارهای صحیح تربیت او سخن گفته اند، جهت گیری بیشتر گفته ها و نوشته ها از موضوع چگونگی تربیت کردن، عوامل موثر در تربیت و روش های قابل استفاده در تربیت برای وصول به اهداف آن بوده است. آنچه که تربیت را امری آسیب زا و متریبی را موجودی آسیب پذیر ساخته است غالباً در قلمرو (بایدها) بوده است که ناشیانه به کار گرفته ایم. یکی از اشتباهات مکرری که امروزه از روی غفلت و عادت مرتکب می شویم این است که می پنداریم، شرط قطعی دیندار بودن و شدن، تراکم اطلاعات و اندوخته های حفظی و صوری دانش دینی است، در حالی که اگر آموزش دینی به همراه پرورش حس دینی نباشد نه تنها کمکی به تقویت تمایلات فطری نمی کند، بلکه خود مانع و حجاب بزرگی در برابر این تمایل خود انگیخته می شود، (العلم هو الحجاب الاکبر) (افشاری، ۱۳۸۵).

در تعلیم و تربیت دینی عوامل متعدد و گوناگونی دست به دست هم می دهند و بستری را مهیا می کنند که در آن دانش آموزان رشد می یابند. در تربیت از دیدگاه ائمه اطهار (ع)، بنابراین است که کار بطور اساسی صورت گیرد. یعنی: آدمیزاد از اساس و بنیان، سلامت و تحول یابد. بنابراین تکیه اصلی تربیت را به صورت بهره گیری از ولایت در دوران قبل از بلوغ می بینیم و اما بعد از بلوغ، تربیت را به شکل هدایتی، ملاحظه می کنیم، ولایت قبل از بلوغ، متعلق به والدین، معلم و مربی است و ولایت بعد از بلوغ متعلق به خدا و رسول و امامان و علمای عامل است.

نوع تربیت قبل از بلوغ در حقیقت «تادیب» است و مساعدت ساختن فرد برای «زندگی کردن سالم» می باشد اما نوع تربیت بعد از بلوغ برای ضمانت سلامت و قوت به منظور خیر رسانی و تحول است. در تربیت قبل از بلوغ، ابتدا والدین تا حدود $\frac{2}{3}$ موثرند و تدریجاً این نسبت کم می شود. اما نکته ای که نباید فراموش شود اینست که فرزند، در دیدگاه مکتب ما از ابتدای زندگی برای «مسئولیت پذیری» «خود مدیری» و خود فرماندهی آماده

می شود، پس باید که از همان ابتدا خود را برای حرکت آماده نماید و مربیان و معلمان خوب که در بین عوامل از همه با اهمیت تر هستند همیشه مدد کار دانش آموز باشند تا او خود را بسازد و هرگز این گونه مربیان نمی خواهند که به جای «دستِ او» و مبادا به جای «چشم او» و هرگز مبادا که به جای «قلب و عقل او» بنشینند (مظلومی، ۱۳۶۹).

گرچه امروزه آموزش دینی صورت کتاب محوری به خود گرفته است ولی همچنان نقش اول را باید متعلق به معلم بدانیم معلمی که در عین حال که معلم است، باید مربی باشد، عملش برای تربیت باشد و تربیتی بر اساس علم را عرضه کند. با وجود اینکه خانواده مناسب ترین بستر برای ظاهر شدن رفتارهای مذهبی است و خمیرمایه ی شخصیت کودک در کانون خانواده و با تاثیرپذیری از نقش الگوهای بزرگسال شکل می گیرد اما همیشه به دلایل عدیده ای از جمله عدم امکان تماس مستقیم با همه خانواده ها، تعدد و تنوع نگرش های موجود در بین خانواده ها نسبت به مذهب و حاکمیت ارزشهای مذهبی در جامعه، منصف نبودن بعضی از الگوهای بزرگسال خانواده ها به رفتارهای مذهبی، مسئولیت ها بیشتر و جدی تر، متوجه اولیای متعهد مدرسه می گردد. دلیل این امر آن است که در محیط مدرسه امکان ارتباط مستقیم و متقابل با کودکان و نوجوانان به مثابه نمایندگان خانواده ها کاملاً فراهم است اینجاست که مدرسه همانند پل ارتباطی، وظیفه انتقال ارزش های حاکم بر جامعه را به درون خانواده عهده دار می شود (افشاری، ۱۳۸۵).

دین اسلام به منزله آخرین دین آسمانی، در تعالیم خود توجه و اهتمامی ویژه به ترتیب انسان ها داشته است. توجه به ترتیب دینی و اخلاقی از دیدگاه اسلام، همواره به مثابه اصلی مهم و اساسی در سعادت انسان ها و نیز دور ماندن آنها از گناهان و ناپاکی ها؛ مورد توجه بوده و هست. در کشور ما آموزش و پرورش برای توجه به این اصل مهم و اساسی، در مقاطع تحصیلی، برنامه های درسی متنوع و متعددی تدارک دیده است. در این میان مقطع متوسطه به دلیل ویژگی های فراگیران آن و نیز اهمیتی که این مقطع به لحاظ طیف جنبه های گوناگون

کارکردی (از جمله پرورش علمی یا اخلاقی و آموزش عمومی یا تخصصی) که بر عهده دارد، این مهم از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ از این رو تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان در این مقطع، باید به طور ویژه بررسی شود.

هدف از تربیت انسان، حقیقت یافتن کمالات بالقوه ی او و دگرگونی در جهت تعالی اوست و هدف از تربیت دینی ایجاد، تقویت، پرورش روح تقوا و هدایت پذیری در نسل نوجوان و جوان و رسیدن به سعادت باطنی و چشیدن لذات معنوی و شادابی درونی است تا انسان از سعادت کاذب، لذات دنیوی و شادی های رنج افزا آزاد شود. امروزه در امر آموزش و پرورش بر اساس محتوای کتابها، مواد درسی جدیدی در آموزش دینی مطرح گردیده که مطالب دینی را بر حسب مهارتهایی در فهم اذهان معرفی می کند که در آن، مواردی نظیر معتقدات گرو های مختلف مردم، چگونگی تبیین این باورها، رفتارها، نوع زندگی آنها، توانایی استفاده از زبان دینی، هوشیاری و توجه هر فرد به تعهدهای خویش در نظر گرفته شده است. حصول چنین مهارتهایی نیاز به برخی تجارب زندگی و توانایی های پیشرفته فکری دارد که برای دانش آموزان در سنین بالاتر می توان موارد فوق را به طور مستقیم در آموزش دینی گنجانید (افشاری، ۱۳۸۵).

بیان مسأله

تربیت دینی در جامعه معاصر ایران، به دلایل فراوانی از جمله جهانی شدن و ورود گسترده فناوری های اطلاعاتی و ارتباطاتی به زندگی روزمره افراد، دستخوش تغییر و تحول شگرف و در عین حال خطرناکی شده است. جوانان و نوجوانان و به ویژه دانش آموزان مدارس، به دلیل مطابقت نداشتن آنچه در مدرسه به عنوان معارف اسلامی و اخلاق می آموزند، با آنچه در عمل در جامعه و در زندگانی آنها روی می دهد، دچار سردرگمی و حیرت شده اند. آموزه های اخلاقی و تربیتی در برنامه های درسی، به علت ارتباط نداشتن با زندگی روزمره و واقعی دانش آموزان، مورد شک و تردید و در بسیاری از موارد، مورد غفلت و بی توجهی قرار گرفته اند.

در نظام آموزشی ایران توجه به ترتیب دینی و اخلاقی دانش آموزان، به منظور اخلاقی کردن جامعه و پرورش فضائل و نیکی ها در اجتماع، از جمله اهداف مهم آموزش پرورش و از آن فراتر، جامعه اسلامی محسوب می شود.

دوران نوجوانی و جوانی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار می باشد در این دوران غریزه ی جنسی بیدار و شکوفا می شود و نوجوان و جوان نیاز شدید به یک الگوی عاقل و مهربان و باتدبیر دارد تا برنامه آینده زندگی و راه صحیح را برایشان ترسیم کند و از انحرافات جلوگیری به عمل آورد. نوجوانی و جوانی دوران استقلال طلبی، آینده نگری، خود سازی شور، عشق، امید، نشاط، تحرک، تهور، تخیل، تلاش و کنجکاوی است لذا به یک راهنمای با تجربه، خیرخواه، دلسوز و باتدبیر نیاز دارد که موقعیت حساس، عواطف و خواسته های درونی او را بخوبی درک کند و در کارها با او مشورت کند و وزارت او را بپذیرد. بهترین نهادی که می تواند این خلاء را پر کند و به یاری نوجوانان و جوانان بشتابد مدرسه است. کار مدرسه در آموزش دانش آموزان و انتقال برخی از مفاهیم علمی و کلاسیک به آنان خلاصه نمی شود بلکه این نهاد مسئولیت سنگین تری به نام تربیت دینی، روانی و اخلاقی دانش آموزان و پیشگیری از وقوع انحراف و فساد را بر عهده دارد و این امر میسر نمی شود مگر اینکه از روشهای تدریس نشاط آور و شادی بخش استفاده شود، با توجه به اینکه چندین سال است که روش های تبلیغات ضد دینی و اخلاقی بد اندیشان و دشمنان رونق جدیدی به خود گرفته و از روشهای جدید و جذاب استفاده می کنند به نظر می رسد که بررسی عوامل موثر با نشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان در دوره متوسطه که هدف اصلی این پژوهش است گامی مثبت در جهت تحقق هرچه بیشتر اهدافی، تعلیم و تربیت دینی و اخلاقی نوجوانان و جوانان باشد. لذا این پژوهش که در استان فارس و در دبیرستانها آموزش و پرورش شهرستان آباده در سال تحصیلی ۹۰-۹۱ صورت گرفته است به دنبال پاسخ گویی به این سوالات است که روشها و برنامه های مطلوب برای بانشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان دوره ی متوسطه شهرآباده از نظر دبیران و مربیان زن و مرد کدام است و آیا بین نظرات این دبیران و مربیان تفاوت وجود دارد؟

اهمیت و ضرورت پژوهش

اهمیت و ضرورت انجام این تحقیق در این است که عوامل موثر و روش های مطلوبی که موجب ایجاد نشاط در تربیت دینی و اخلاقی می شود را محک زده و بیان می دارد که این عوامل به چه میزان در آموزش دینی دانش آموزان دوره متوسطه تاثیر گذار هستند در نظام آموزشی ما، براساس اعتقادات اسلامی ملت و قوانین و لوایح موجود (مصوب شورای عالی آموزش و پرورش)، اولویت و جهت گیری کلی تمام برنامه ها و فعالیت ها، تقویت ارزش های الهی و معنوی در دانش آموزان می باشد. مثلاً در اصل چهارم از اصول حاکم بر نظام آموزش و پرورش ایران مصوب سال ۱۳۶۸ آمده است: «در آموزش و پرورش نه تنها تعلیمات دینی خاص، بلکه همه برنامه ها و آموزش ها باید به عنوان اجزای یک مجموعه هماهنگ اسلامی، برحسب اقتضاء و گنجایش، جنبه و جهت دینی داشته باشد. برنامه ریزان و معلمان باید در همه برنامه ها و فعالیت ها، بنا بر مقتضیات خاص هر موضوع، به جنبه های الهی و تقویت بینش دانش آموزان توجه کنند»

البته باید توجه داشت که با توجه به نگرش اسلام نسبت به انسان، در تعیین اهداف نظام آموزشی ایران، به پرورش تمامی ابعاد وجودی انسان، توجه شده است. چنانچه هدف کلی، تربیت انسان معتقد و مسلمانی است که بتواند در ابعاد اجتماعی، سیاسی، زیستی، فرهنگی، هنری و علمی رشد یابد، این ابعاد در کنار بعد دینی و اخلاقی، وجوه مختلف اهداف نظام آموزشی ما را تشکیل می دهد و لذا می توان گفت که در نظام آموزشی ما، اصطلاحاتی نظیر «تربیت سیاسی»، «تربیت اخلاقی» و «تربیت هنری» ناظر بر مجموعه فعالیتها، برنامه ها و طرح هایی هستند که به تحقق هر یک از مجموعه اهداف مصوب کمک می کنند. مثلاً می توان به مجموعه ی طرح ها، برنامه ها و فعالیت های مرتبط با تحقق اهداف هنری، «تربیت هنری» نام داد و به مجموعه ی طرح ها،

برنامه‌ها و فعالیت‌های مرتبط با تحقق اهداف دینی و اخلاقی «تربیت دینی و اخلاقی» اطلاق نمود. (سعیدی رضوانی؛ ۱۳۹۰).

در جامعه اسلامی ما که انقلاب آن نیز متوجه ملاحظات فرهنگی، معنوی و دینی بوده است بی توجهی به مقوله فرهنگ دینی در امر توسعه و برنامه‌های توسعه‌ای به معنی از دست دادن بخشی از آرمان‌های اهداف اساسی حرکت رو به پیشرفت و توسعه مردم ایران است. البته دستیابی به این حقیقت منطقی و عینی، خود مستلزم شناسایی آسیب‌های مربوط به فرهنگ، دین و درک راهکارهای واقعی تحقق آرمانهای انقلاب فرهنگی در تربیت دینی و مطالعه علمی راهکارهای عملی و مدل‌های کاربردی توسعه فرهنگ دینی در جامعه اسلامی است. بنابراین در شرایطی که آمار مبتلایان به افسردگی و بیماری‌های روحی رو به افزایش است همگان را متوجه رویکرد جدید به ایجاد نشاط و شادی در تربیت دینی و اخلاقی نموده است. در این میان مطمئناً عالی‌ترین الگوها و توصیه‌ها در قالب محتوی دینی و از طریق بررسی‌های دقیق علمی و همفکری دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت رسمی کشور بدست خواهد آمد و آنگاه علم مطبوع یعنی آن علمی که از طبیعت و سرشت انسان و قوه ابتکار او سرچشمه می‌گیرد تعلیم و تربیت را به حرکت در خواهد آورد.

اهداف تحقیق

هدف کلی

شناسایی عوامل موثر در بانشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش‌آموزان دوره متوسطه از نظردبیران و مربیان شهرستان آباءه در سال تحصیلی ۹۰-۹۱

اهداف جزئی

۱) مشخص کردن عوامل موثر در بانشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان دوره ی متوسطه از نظر

دبیران و مربیان زن

۲) مشخص کردن عوامل موثر در بانشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان دوره ی متوسطه از نظر

دبیران و مربیان مرد

۳) بررسی تفاوت بین روش ها و برنامه های مطلوب برای بانشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی از نظر دبیران و

مربیان زن و مرد

سوالات تحقیق

سوال اول: روش های و برنامه های مطلوب برای بانشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان در

مدارس متوسطه از نظر مربیان و دبیران زن کدامند؟

سوال دوم: روش های و برنامه های مطلوب برای بانشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان در

مدارس متوسطه از نظر مربیان و دبیران مرد کدامند؟

سوال سوم: آیا بین روش های و برنامه های مطلوب برای بانشاط کردن تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان

در مدارس متوسطه از نظر دبیران و مربیان مرد و زن تفاوت معنی داری وجود دارد؟

تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها:

الف) تعریف نظری متغیرها:

تربیت: تربیت به معنایی فراهم آوردن زمینه های لازم برای پرورش استعدادهای درونی هر موجود و به فعلیت رساندن امکانات بالقوه ی آن در جهت کمال اوست (نجارزادگان، ۱۳۸۸)

اخلاق: اخلاق جمع «خُلُق و خُلُق» است و عبارت است از سیمای باطنی و هیأت راسخ نفسانی که به موجب آن افعال نیک و بد اختیاری، بدون تکلف و تأمل از انسان صادر شود (سالاری، ۱۳۸۶ به نقل از رهبر، ۱۳۷۷).

تربیت اخلاقی: فراهم آوردن زمینه های لازم (از طریق آموزش، یادگیری، پنددهی و...) برای پرورش و رشد بعد اخلاقی در انسان است. این رشد در گرو تهذیب نفس از رذایل و تداوم بخشی و تعمیق فضایل اخلاقی است. (نجارزادگان، ۱۳۸۸)

تعلیم دینی: آموزش دینی، آموزش و فراگیری آموزه های دینی است که صرفاً به قصد یادگیری و کسب اطلاع از مسائل زیربنایی جهان شناختی یا عقیدتی یک دین انجام می پذیرد (ملک پور، ۱۳۷۷).

تربیت دینی در مفهوم خاص: منظور از تربیت دینی هرگونه فعالیت هدفمندی است که در نظام آموزش و پرورش کشور به منظور تقویت، ایجاد شناخت و باور به معارف دینی گرایش به ارزش ها و هنجارهای دینی و التزام عملی به احکام و دستورات دینی طراحی شده و در مجموع زمینه ساز هویت دینی، رشد متعادل دینداری مترقی در همه ی جنبه ها گردد (قیطاسی، ۱۳۸۳).

تربیت دینی در مفهوم عام: تربیت دینی فراهم کردن فرصت های طبیعی و درون یاب است تا افراد با تجربه شخصی و به الهام از فطرت خویش بارقه ی تعالی بخش دین را کشف کنند (قیطاسی، ۱۳۸۳. به نقل از وکیلان، ۱۳۷۴).